זרקור בית גליקמן

אורנה בן-שושן

אורית לוטרינגר

הצופה בעבודותיה של האמנית אורנה בן-שושן, מציץ אל עולם סוריאליסטי המשלב בין האובייקטים המוכרים לנו מעולמנו לבין מגוון סצנות בלתי צפויות, החוברות למערך דימויים דימיוניים, ביזאריים, שאינם מתחשבים בחוקי הגרביטציה וההיגיון. בציוריה של בן-שושן אפשר למצוא דמויות מרחפות, אנשים מכונפים, בועות שקופות מעל נופים מדבריים ועוד. התכנים הסיפוריים של כל ציור מתפרקים לסימנים בעלי משמעויות סמויות, מטאפיזיות, שקשה לפרש אותם על-פי רצף כרונולוגי מקובל. לעומת רוב עבודות האמנות, שנוצרות ושנבנות תוך

'איזון ואנטון', 2002, 90x100 ס"מ.

כדי תהליך עבודה, או אחרי שתוכננו על גבי סקיצות, מעידה בן-שושן, כי היא מודעת היטב לכל פרטי הציור עוד לפני שהחלה לצייר אותו. תהליך הציור שלה מתחיל להתבצע רק אחרי שכל מרכיבי הציור נהירים לה. התמונות 'נשלחות' לתודעתה בדמיון, מתוך עולמות ומימדים אחרים, וכל שעליה לעשות הוא להעביר אותן הלאה ולבטא אותן בעזרת הכלים של האמנות הפלסטית.

'הזוהר האפור', 2000, 80x110 ס"מ.

המיומנות הטכנית הגבוהה של בן-שושן אינה מגבילה אותה בתהליך העברת המסרים ובחשיפת הסצנות התת-הכרתיות. סגנון ציוריה נוטה לגרפי, וכל פרט המתואר בהם עשוי בדקדקנות מירבית. היא מציירת בצבעי שמן ומורחת עליהם ורניש, הגורם לציורים להיראות כאילו היו עטופים בנייר מתנה מבריק, שמתחותיו צבעוניות מתקתקה המדגישה את יסוד הפנטזיה.

המציאות 'האחרת' והניסיון למצוא הנדרות חדשות בהקשרים המופקעים מאלה המוכרים לנו, ניכרים בכל ציוריה. כך לדוגמה ניתן לבחון את ציור 'הזוהר האפור' שבו נראות שתי דמויות עומדות במרפסת הבנויה בחלל בלתי מוגדר. מראשה של אחת הדמויות יוצאות נורות דולקות המצביעות על כך שדמות זו 'זכתה להארה', כשמכף ידה

"שלושה גננים אילמים", 2001, 80x90 ס"מ.

"חסד", 2002, 80x100 ס"מ.

"נד ואחיו", 2001, 80x90 ס"מ.

"סוכני ה-G", 2001, 80x90 ס"מ.

יוצאים שורשים של עץ הפוך. לצידה של דמות ביזארית זו ניצבת דמות אדם מכונף העוסק במלאכת הבישול. זהו לפרשנותה של האמנית, "המלאך השליח" האחראי על קיומה והזנתה של הדמות המוארת.

בציור 'חסד' שולט הצבע הכחול. מופיעות בו שתי דמויות הישובות בתוך מקווה מים, מעל ראשיהן מעין לפידים המסמנים את האינטלקט שלהם. מחוץ למים דמות אישה האוחזת את אלמנט הלפידים בידה. בהיבט הפילוסופי, מתקשרים המים בקבלה למושג החסד. כשהדמויות שרויות במים, יש באפשרותן לחוות את החוויה האינטלקטואלית במלואה. בשורת החסד אינה שורה על הדמות שמחוץ למים. היא לא מסוגלת להרכיב את 'רוח האינטלקט' על ראשה. בציור אלמנטים יפהפיים ומעודנים של צמחייה, וניתן לפרש אותו ברבדים מחשבתיים עמוקים. כך גם בציור 'נד ואחיו', שבו הדמות המצוירת אוחזת בחבל או במעין 'לאסו' היוצר בקצהו צורת פרצוף שמתפרש אצל האמנית כבן דמותו האנרגטית של האוחז בחבל.

'סוכני ה-G' הן דמויות המביאות לעולם את האינפורמציה בדבר יכולת השליטה בחוקי הגרביטציה. בציור, שתי דמויות אדם ודג המצויים באוויר, במצב אנכי כשראשם למטה. בציור אחר, 'שלושה גננים אילמים', מופיעים דחלילים עם פני אדם, ללא פה וסנטר. הם 'צומחים' מתוך האדמה וברקע שלהם מופיעים עצים יפהפיים, הנראים כאילו נלקחו מעולם האגדות.

היות שעבודותיה של בן-שושן משקפות עולמות ומימדים אחרים, הכל אפשרי ומותר. הפנים של הדמויות המופיעות בהן נראים דומים. הם חיוורים, ובעלי עיניים גדולות ומוזרות. אין בעבודות סממנים לוקאליים והן אינן מתחברות למקום ספציפי על פני כדור הארץ. הדגמים העיטוריים שמופיעים בהן מוסיפים מימד קסום-מתוק לעבודות, ויתכן כי אלה נובעים מהתמחותה של האמנית בתחום הגרפיקה ועיצוב הטקסטיל.

בן-שושן, ילידת קיבוץ יפעת, למדה עיצוב גרפי בתל-אביב (1977-1980). בשנת 1982 עברה להתגורר בארה"ב. מאז תערוכת היחיד הראשונה שלה בפנסילבניה (1983) הציגה את עבודותיה בתערוכות רבות בארה"ב וזכתה במספר פרסים.

בשנת 1996 חזרה לארץ, והציגה בין היתר ב'צוותא' תל-אביב, בבית יד לבנים ברעננה, בתיאטרון 'ירושלים', בבית ציוני אמריקה בתל-אביב, בבית גבריאל בצפון ועוד. היא גם הציגה שני פריטים בפרויקט הדולפינים, ומציגה ב'גלרי מודוס' בפריז.

לאחרונה החלה בן-שושן ליצור חלק מעבודותיה בעזרת מחשב. את הציורים המעובדים היא מדפיסה על גבי בדי קנווס. בנוסף, היא עוסקת בעיצוב גרפי, עיצוב טקסטיל ובאיור.

אתר האינטרנט שלה: www.ben-shoshan.com
טל': 09-7718982, 051-916788.

◆◆◆